

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1143

B.A./B.Sc. 4th Semester

POLITICAL SCIENCE (Indian Political System)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :—(1) The question paper comprises of **two** sections, i.e. Section A and B.

(2) Section A comprises of **TEN** short answer type questions and the candidates are required to attempt any **EIGHT** while each question carries 2 marks.

(3) Section B contains **EIGHT** questions. Candidates are required to attempt any **SIX** questions in all, by selecting at least **ONE** question from each unit. Each question in Section B carries 14 marks.

SECTION—A

1. Write two features of the Ideology of the BJP.
2. Write two features of the Ideology of the CPI.
3. Write the total number and names of recognized national political parties in India.
4. Write the names of any two caste based pressure groups in India.
5. Define the term OBC.
6. Define the term Communalism.
7. Write the names of any four States formed on linguistic bases in India.
8. Write a short note on the principle of 'Panchsheel'.
9. What is the difference between the BJP and the NDA ?
10. Write the names of the Presidents of the BJP and the Indian National Congress.

SECTION—B

UNIT—I

1. Critically analyse the nature of Party system in India.
2. Describe the organizational structure and ideology of the BJP.

UNIT—II

3. Propose various Electoral Reforms in India.
4. Define the term political participation. Explain various levels of political participation.

UNIT—III

5. Examine the impact of religion on Indian politics.
6. Examine the emerging trends in the Indian politics.

UNIT—IV

7. Describe the basic principles of Indian foreign policy.
8. Explain the relevance of the policy of Non-Alignment Movement in the contemporary world.

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ :—
- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।
 - (2) ਭਾਗ ਓ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।
 - (3) ਭਾਗ ਅ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ। ਭਾਗ ਅ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
2. ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਿਤ ਦਬਾਅ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
5. ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
6. ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

8. ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
9. ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਅਤੇ ਐਨ. ਡੀ. ਏ. ਵਿਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ?
10. ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਧਿਅਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
2. ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਦੀ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੋਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰੋ।
4. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉਪਰ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
6. ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

- ਨੋਟ :—
- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨਪੱਤਰ ਮੇਂ ਦੋ ਭਾਗ ਕ ਤਥਾ ਖ ਦਿਏ ਗਏ ਹੈਂ।
 - (2) ਭਾਗ ਕ ਮੇਂ ਦਸ ਲਘੂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈਂ ਤਥਾ ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਕੋਓਂ ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 2 ਅੰਕ ਹੈਂ।
 - (3) ਭਾਗ ਖ ਮੇਂ ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿਏ ਗਏ ਹੈਂ। ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਯੂਨਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੋਓਂ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਭਾਗ ਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 14 ਅੰਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਕੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੀ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਲਿਖੇਂ।
2. ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਕੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੀ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਲਿਖੇਂ।

3. भारत में मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय राजनीतिक दलों की कुल संख्या और नाम लिखें।
4. भारत में किसी भी दो जाति आधारित दबाव समूहों के नाम लिखें।
5. ओ.बी.सी. शब्द को परिभाषित करें।
6. सांप्रदायिकता शब्द को परिभाषित करें।
7. भारत में भाषाई आधारों पर गठित किसी भी चार राज्यों के नाम लिखें।
8. 'पंचशील' के सिद्धांत पर एक संक्षिप्त नोट लिखें।
9. बी.जे.पी. और एन.डी.ए. के बीच क्या अंतर है ?
10. बी.जे.पी. और भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस के अध्यक्षों के नाम लिखें।

भाग—ख

यूनिट—I

1. भारत में पार्टी सिस्टम की प्रकृति का आलोचनात्मक विश्लेषण करें।
2. बी.जे.पी. की संगठनात्मक संरचना और विचारधारा का वर्णन करें।

यूनिट—II

3. भारत में विभिन्न चुनावी सुधारों को प्रस्तावित करें।
4. राजनीतिक भागीदारी शब्द को परिभाषित करें। राजनीतिक भागीदारी के विभिन्न स्तरों की व्याख्या करें।

यूनिट—III

5. भारतीय राजनीति पर धर्म के प्रभाव का परीक्षण करें।
6. भारतीय राजनीति में उभरते रुझानों का परीक्षण करें।

यूनिट—IV

7. भारतीय विदेश नीति के बुनियादी सिद्धांतों का वर्णन करें।
8. समकालीन दुनिया में गुट-निरपेक्ष आंदोलन की नीति की प्रासंगिकता की व्याख्या करें।